

کنفرانس بین‌المللی هامبورگ (خردادماه ۱۳۴۶)

وسائل فنی و آموزش موسیقی

مقام صفحه، رادیو، تلویزیون و فیلم

از دکتر مهدی برکشلی

استاد دانشگاه

۴

در شماره ۱۴ این مجله در مقاله‌ای تحت عنوان فوق‌گزارشی از جریان کنفرانس هامبورگ و مسائل مورد بحث تشریح گردید . یکی از مسائل مؤثر در آموزش موسیقی صفحه است که اهمیت و چگونگی استفاده از آن در ممالک مختلف در کنفرانس فوق‌مورد مطالعه قرار گرفت و اطلاع حاصل شد که در بسیاری از ممالک مترقی آموزش موسیقی را در مدارس بوسیله صفحه کامل می‌کنند و اکثر دبیرستانها و دانشکده‌ها دارای «صفحه خانه» میباشند . در شماره ۱۴ این مجله صفحه‌خانه در آلمان و صفحه‌خانه ملی بلژیک و طرز کار آنها تشریح گردید و در شماره ۱۵ حدود استفاده از صفحه در فرانسه در مدارس و دانشکده‌ها و صفحه‌خانه‌های عمومی و صفحه‌خانه‌های سیار آن مطالعه گردید . اینک در مقاله زیر آقای دکتر برکشلی آموزش موسیقی در مدارس امریکا و مسائل مربوط بآن را شرح می‌دهند .

آموزش موسیقی و صفحه در ممالک متحده امریکا

«داوید هال» (David Hall) مدیر قسمت موسیقی آمریکن سکانه‌دیناوبین

فانديشن (American - Scandinavian Fondation) در نيويورک گزارشي از موضوع استفاده از صفحه در آموزش موسيقي و مؤسسات سازنده صفحه و مجلات راهنمای صفحه ايراد نمود که خلاصه آن بدین شرح است .

در حدود ده سال پيش کمیته اصلاح طلبی مرا مأمور نمود طرح دقیقی از تشکيلات و طرز کار يك صفحه خانه عظیم را که مرکز آن در نيويورک نزد يك « سوزه هنر » (Metropolitan Museum of Art) پيش بينی شده بود بدهم .

این طرح علمی نگردید ولی اصول و خط مشی آن بعدها بوسیله کمیته موسيقي کميسيون ملی یونسکو ممالک متحده امریکا منتشر گردید همچنین بعدها از من خواستند که جزئیات طرح فوق را ضمن مقالات و سخنرانیهای تشریح نمایم . طرح فوق مربوط بتأسیس يك صفحه خانه بزرگ قابل استفاده برای عموم و مدارس بود . و در آن سه شرط اساسی و جدا از یکدیگر برای حسن اجرای کار صفحه خانه برای حداکثر استفاده مردم از آن پيش بينی گردید .

۱ - دانش آموز و مدرسه باید باسانی و سادگی دسترسی بصفحات داشته باشند .

۲ - طبقه بندی صفحات باید با اصول علمی انجام گیرد و توصیه های مفید دانش آموز و مدرسه را در انتخاب صفحه راهنمایی کند .

۳ - باید دستگاههای صفحه گذاری را تا حدود معینی بسکناخت نمود (Standariser) و این عمل برای نگاهداری صفحات نیز مفید خواهد بود .

این شرایط در طرح ۱۹۴۷ و ۴۸ گنجانده شده بود و اینک نیز با وجود پیشرفت های قابل ملاحظه در وسائل ثبت و دستگاههای گویا و همچنین اقدامات موثر یونسکو و سایر تشکيلات تربیتی برای تعمیم صفحه خانه در مؤسسات آموزش دنیا شرایط فوق هنوز در حسن اجرای کار صفحه خانه بقوت خود باقی است .

در دستگاه آموزش امریکا این مسئله چگونه تلقی میشود ؟ چنانکه میدانند اختلافات فاحشی دستگاههای آموزشی امریکا را در ممالک مختلف حتی در شهرهای يك مملکت از هم جدا میسازد از این اختلافات آنچه مربوط بموضوع مورد بحث است شامل وضع هنر آموزان موسيقي مدارس و میزان وسائل سمعی و بصری است که در اختیار مدارس قرار میگیرد .

بودجه لازم برای آموزش موسيقي در هر مدرسه یا در چند مدرسه مربوط به يك بخش بوسیله « سرپرست موسيقي » (Music Supervisor) تعیین و تقسیم می شود . مسئولیت این شخص ایجاب می کند که در قسمت های مختلف دارای شایستگی باشد . از یک طرف باید از نظر فنی موسيقي دان قابلی باشد و از طرف دیگر دوستدار صفحه و صفحه شناس باشد یعنی بکیفیات فنی و انواع صفحاتی که سازندگان صفحه در بازار

می آورند آشنائی کامل داشته باشد و در عین حال این شخص باید در تشکیلات اداری دست داشته و مدیر قابل باشد. این قبیل اشخاص که دارای خصوصیات فوق باشند بسیار نادرند و آنهایی که باین سمت فعلا انجام وظیفه می کنند اینک در کار خود بسیار وظیفه شناس و ساعی اند در انتخاب صفحات و چگونگی استفاده از آنها احتیاج به هدایت دارند. من علاوه بر تجربیاتی که در امور مربوط بآموزش سمعی و بصری انسدوخته ام مدت ده سال در قسمت تجارتی صنعت صفحه کار کرده ام و باتوجه به میزان و نوع صفحاتی که هر سال تولید میشود استنباط می کنم که سرپرست موسیقی در امریکا احتیاج یک تشکیلات خاص اطلاعات و راهنمایی دارد. این تشکیلات باید عوامل تشخیص را در مورد اسبابهای جدیدی که بیازار می آید و همچنین صفحات تازه و طرز محافظت آنها در اختیار او قرار دهد. « کنفرانس هنر آموزان ملی موسیقی » (Music Educators National Conference) که با علامت اختصاری « MENC » معرفی میشود باید با تأسیس یک مرکز اسناد و مدارک و انتشار مجلات و کتابهایی در موضوع فوق این مسئولیت را بعهده بگیرد.

امروزه تنها در موسیقی « کنسرت » ماهیانه در حدود صد صفحه « ریزشیار » (Microsillan) از انواع مختلف تولید میگردد. مثلا از هجدهمین « ورسین » کنسرتوی پیانو درسی بمل از چایکوسکی گرفته تا آثار کامل « آنتوان و برن » (Antoin Webern) در چهار صفحه. هر گاه بتعداد فوق در حدود سی قطعه از موسیقی فولکلور و تعداد بسیاری از قطعات موسیقی ملی و تفریحی بیفزائیم آنگاه وجود چنین مرکز راهنمایی برای راهنمایی سرپرستان موسیقی مشهود می گردد ممکن است انتخاب خود را بريك مارک معین و توصیه فلان منقد محدود کنیم ولی این طریق ممکن است ما را از مزایای تولیدات دیگر محروم سازد.

بیشتر صفحات ریزشیار در امریکا بوسیله دوازده مؤسسه که اغلبشان حق انتشار صفحات اروپائی را نیز دارا میباشند تولید میگردد باین عده دوازده مؤسسه دیگر که تخصص در تولید انواع خاصی از قطعات موسیقی دارند باید اضافه نمود. اسامی بعضی از این دو گروه از روی کاتالک آوریل ۱۹۵۷ از اینقرار است:

از گروه اول: G.M.M, Capital, London, Columbia, Mercury, Decca, Westminstér, Vox, Epic, R C A -Victor.
از گروه دوم: Unicorn, Ananymes, Experiences Composers, Bach Gild, Cook, Liberty - Vanguard, Recording Inc
از موسیقی دانانی که آثارشان در آمریکا ثبت می گردد می توان نامهای زیر

را برشرد:

« آلفونس السابو » (Alfonso el Sabio) (قرن سیزدهم)، « آنتیل »

(Anteil)، کاول (Cowell)، بیرد (Byrd)، روبرا (Rubbra)، پروتن (Perotin)، دوتیلو (Dutilleux)، ژوسکن (Josquin)، لئونین (Léonien) مارتینو (Martinu)، پیستون (Piston)، ریترزدر (Riisager)، و برن (Wabern) و کورت ویل (Kurt Weill).

هرگاه بآثار این موسیقی دانان محصولات معمولی آثار مشاهیر از قبیل باخ، بشوون، برامس، کریک، هایدن، موتزارت، شتراوس، چایکوسکی و واکنر را اضافه کنیم خوب واضح میشود که هنرآموز موسیقی چگونه در دریای بیکران قطعات و صفحات سردرگم می ماند و احتیاج براهنمایی دارد.

تازه سال پیش صنعت تولید صفحه باستانی یکی دو مؤسسه توجهی بصفحات آموزشی مدرسه و بازار آن نداشت. امروز وضعیت با سرعت زیاد تحول یافته است و سازندگان صفحه نه تنها اهمیت موضوع را دریافته اند بلکه فعالیت خود را بمسائل مربوط بآموزش موسیقی در مدارس متوجه ساخته اند. ده سال پیش برای هنرآموز موسیقی دسترسی بااطلاعاتی مربوط بخصوصیات فنی یک دستگاه گویا مشکل می نمود ولی امروز در حدود دوازده مارك بنام در اختیار او قرار می گیرد و بااطلاعاتی که بآسانی کسب می کند انتخاب مناسب بعمل می آورد.

اینک با توضیحات فوق این مسئله پیش می آید. آیا سرپرست موسیقی خود در انتخاب صفحات لازم برای آموزش تصمیم بگیرد و یا احتیاج بیک مشاوره صالح دارد؟

باوجود مجلات راهنمایی که در این زمینه وجود دارد راه حل دوم بهتر بنظر میرسد مجلاتی مانند «های فیدلتی» (High Fidelity)، «کنسومرز» (Consumers)، «یونیون ریپورتز» (Union Reports)، و «آمریکن ریکورد گاید» (American Record Guide) که برای خواننده های معمولی منتشر می گردد و هم چنین مجلات «میوزیک اجو کیترز جورنال» (Mnsic Educators Journal)، «اجو کاشیونال میوزیک ماگازین» (Educational Music Magazine)، «میوزیکال آمریکن» (Musical American)، «میوزیکال کوریه» (Musical Courier)، «میوزیکال کواترلی» (Musical Quaterly)، «سکول میوزیشین» (Scool Musicien) که برای طبقه خاص مربیان موسیقی مفید است. مجله سه ماهه «نت» (Notes) که توسط «جامعه دوستداران کتاب موسیقی» (American Music Library- Association) منتشر می گردد علاوه بر اطلاعات فنی عمومی دارای مقالات انتقادی مفیدی است:

بین مجلات فوق بنظر من «میوزیک اجو کیترز جورنال» که ناشر افکار MENC می باشد همراه با مجله «نت» و مجله «میوزیکال کواترلی»

اطلاعات فنی مفیدی از نظر آموزش موسیقی در مدارس در بردارند و مطالعه آنها سرپرست و هنرآموز موسیقی را بنکات فنی آموزش آگاه میسازد.

موضوع غامض جدیدی که پیش آمده کثرت تبلیغات و شرح جزئیات دستگاهها و صفحات است که انتخاب فلان مارک دستگاه و فلان نوع صفحه را برای هنرآموزان مشکلتر میسازد.

شاید مسائل فوق بنظر غیر امریکائی زیاد امریکائی بیاید؛ ولی من فکر میکنم در ممالکی که تولید زیاد باشد و بدلائلی ارتباط آموزش بین قسمتهای مختلف وجود نداشته باشد مانند نروژ و استرالیا نظیر این قبیل مسائل نیز وجود داشته باشد.

مطالعه مسائل فوق مرا باین نتیجه متوجه نموده است که تشکیل صفحه خانه های سیار «دیسکوبوس» (Discobus) و کلوب برای آموزش موسیقی راه حل های ناقصی بشمار میروند بهتر آنست که يك صفحه خانه مرکزی در هر مملکت تشکیل گردد و راهنمایی و توزیع صفحه را برای طبقه های مختلف آموزشی بعهده بگیرد.

در ممالک متحده امریکا مقدمات امر برای تأسیس چنین صفحه خانه مرکزی فراهم شده است و نفوذ MENC ممکن است آنرا عملی سازد.

نتیجه ای که از مطالعات فوق میتوان گرفت راه را برای بحث در مسائل جدیدی هموار میسازد از این قبیل:

چه ارتباطی بین صنعت تولید صفحه و مدرسه و هنرآموز موسیقی باید برقرار باشد؟

اختلاف قیمت صفحه در امریکا و اروپا از نظر آموزشی چه تاثیر خواهد داشت؟ (قیمت يك صفحه ریزشمار در امریکا ۴ دلار و در اروپا ۶ دلار است) استاندار مینیمم دستگاه گویا از نظر صفات صدا و محافظت صفحه چه اندازه باشد.

رتال جامع علوم انسانی